

Brussell, 19 ta' Jannar 2017
(OR. en)

5386/17
ADD 1

ENV 31

NOTA TA' TRASMISSJONI

minn:	Kummissjoni Ewropea
data meta waslet:	17 ta' Jannar 2017
lil:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
Suġġett:	REGOLAMENT TAL-KUMMISSJONI (UE) .../... ta' XXX li jemenda l-Annessi I, II u III tar-Regolament (KE) Nru 1221/2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-partecipazzjoni volontarja ta' organizzazzjonijiet fi skema Komunitarja ta' ġestjoni u verifika ambjentali (EMAS)

Id-delegazzjonijiet għandhom isibu mehmuz id-dokument D047857/02 - Annexes.

Mehmuz: D047857/02 - Annexes

MT

ANNESSI I sa III

ANNESS I

REVIŻJONI AMBJENTALI

Ir-reviżjoni ambjentali għandha tkopri l-oqsma li ġejjin:

1. Stabbiliment tal-kuntest organizzattiv

L-organizzazzjoni għandha tiddetermina dawk il-kwistjonijiet esterni u interni li jistgħu jaffettwaw b'mod pożittiv jew negattiv il-hila tagħha li tikseb ir-risultati mistennija tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha.

Kwistjonijiet bħal dawn jinkludu kundizzjonijiet ambjentali rilevanti bħall-klima, il-kwalità tal-arja, il-kwalità tal-ilma, id-disponibbiltà tar-risorsi naturali, il-bijodiversità.

Huma jistgħu jinkludu wkoll il-kundizzjonijiet li ġejjin, iżda mhumiex limitati għal dawn biss:

- kundizzjonijiet esterni (bħač-čirkustanzi kulturali, sočjali, političì, legali, regolatorji, finanzjarji, teknoloġičì, ekonomičì, naturali u kompetittivi),
- kundizzjonijiet interni relatati mal-karatterističì tal-organizzazzjoni (bħall-attivitajiet, il-prodotti u s-servizzi, id-direzzjoni strategika, il-kultura u l-kapačitajiet tagħha).

2. Identifikazzjoni tal-partijiet interessati u determinazzjoni tal-htigijiet u l-aspettattivi rilevanti tagħhom.

L-organizzazzjoni għandha tiddetermina l-partijiet interessati li jkunu rilevanti għas-sistema tal-ġestjoni ambjentali, il-htigijiet u l-aspettattivi rilevanti ta' dawk il-partijiet interessati u liema minn dawk il-htigijiet u l-aspettattivi hija trid jew tagħzel li tikkonforma magħhom.

Jekk l-organizzazzjoni tiddečiedi li tadotta jew taqbel volontarjament mal-htigijiet jew l-aspettattivi rilevanti ta' partijiet interessati li ma jkunux koperti minn rekwiżiti legali, dawn isiru parti mill-obbligi ta' konformità tagħha.

3. Identifikazzjoni tar-rekwiżiti ġuridičì applikabbli relatati mal-ambjent

Minbarra l-istabbiliment ta' registru tar-rekwiżiti ġuridičì applikabbli, l-organizzazzjoni għandha tindika wkoll kif tista' tiġi pprovduta l-evidenza li qed tikkonforma mar-rekwiżiti ġuridičì differenti.

4. Identifikazzjoni tal-aspetti ambjentali diretti u indiretti u stabbiliment ta' dawk li huma sinifikanti

L-organizzazzjoni għandha tidentifika l-aspetti ambjentali diretti u indiretti kollha b'impatt pożittiv jew negattiv fuq l-ambjent, ikkwantifikati u kkwantifikati kif xieraq, u tikkompila reġistru tal-aspetti ambjentali kollha identifikati. L-organizzazzjoni għandha tiddetermina wkoll liema minn dawk l-aspetti huma sinifikanti abbażi ta' kriterji stabbiliti skont il-punt 5 ta' dan l-Anness.

Meta jkunu qegħdin jidentifikaw l-aspetti ambjentali diretti u indiretti, huwa essenzjali li l-organizzazzjonijiet jikkunsidraw ukoll l-aspetti ambjentali assoċjati mal-attività ewlenija tagħhom. Inventarju limitat għall-aspetti ambjentali tas-sit u l-faċilitajiet ta' organizzazzjoni mhuwiex biżżejjed.

Meta tkun qiegħda tidentifika l-aspetti ambjentali diretti u indiretti tal-attivitajiet, il-prodotti u s-servizzi tagħha, l-organizzazzjoni għandha tadotta perspettiva taċ-ċiklu tal-hajja, billi tqis l-istadji taċ-ċiklu tal-hajja li hija tista' tikkontrolla jew tinfluwenza. Dawn l-istadji ġeneralment jinkludu l-akkwizizzjoni tal-materja prima, ix-xiri u l-akkwist, id-disinn, il-produzzjoni, it-trasport, l-użu, it-trattament fi tmiem il-hajja u r-rimi finali skont l-attività tal-organizzazzjoni.

4.1. Aspetti ambjentali diretti

L-aspetti ambjentali diretti huma assoċjati ma' attivitajiet, prodotti u servizzi tal-organizzazzjoni nnifisha li fuqhom għandha l-kontroll dirett tal-ġestjoni.

L-organizzazzjonijiet kollha jridu jqisu l-aspetti diretti tal-operazzjonijiet tagħhom.

L-aspetti ambjentali diretti jinkludu, iżda mhumiex limitati għal

- (1) l-emissjonijiet fl-arja;
- (2) ir-rilaxx fl-ilma (inklużi l-infiltrazzjonijiet fl-ilma tal-pjan),
- (3) il-produzzjoni, ir-riċiklaġġ, l-użu mill-ġdid, it-trasport u r-rimi ta' skart solidu u skart ieħor, b'mod partikolari l-iskart perikoluż;
- (4) l-użu u l-kontaminazzjoni tal-art;
- (5) l-użu tal-enerġija, ir-riżorsi naturali (inkluż l-ilma, il-fawna u l-flora) u l-materja prima;
- (6) l-użu ta' addittivi u awżiljari kif ukoll prodotti semimanifatturati;
- (7) kwistjonijiet lokali (il-ħsejjes, il-vibrazzjoni, l-irwejjah, it-trab, id-dehra viżiva, eċċ.);

Fl-identifikazzjoni tal-aspetti ambjentali, għandhom jiġu kkunsidrati wkoll dawn li ġejjin:

- ir-riskji ta' inċidenti ambjentali u sitwazzjonijiet ohra ta' emerġenza b'impatt ambjentali potenzjali (eż. inċidenti kimiċi) u sitwazzjonijiet abnormali potenzjali li jistgħu jwasslu għal impatt ambjentali potenzjali.
- kwistjonijiet tat-trasport għall-prodotti u s-servizz u għall-persunal li jivvjaġġa fuq xogħol tal-kumpanija

4.2. *Aspetti ambjentali indiretti*

Aspetti ambjentali indiretti jistgħu jirriżultaw mill-interazzjoni ta' organizzazzjoni ma' partijiet terzi, li jistgħu jiġu influwenzati sa livell raġonevoli mill-organizzazzjoni.

Dawn jinkludu, iżda mhumiex limitati għal:

- (1) kwistjonijiet relatati maċ-ċiklu tal-ħajja tal-prodotti u s-servizzi (l-akkwizzizzjoni tal-materja prima, id-disinn, ix-xiri u l-akkwist, il-produzzjoni, it-trasport, it-trattament fi tmiem il-ħajja u r-rimi finali);
- (2) l-investimenti kapitali, l-ghoti ta' self u s-servizzi tal-assigurazzjoni;
- (3) swieq ġodda;
- (4) l-għażla u l-kompożizzjoni tas-servizzi (eż. it-trasport jew il-kummerċ tal-forniment tal-ikel);
- (5) deċizjonijiet amministrattivi u ta' ppjanar;
- (6) il-kompożizzjoni ta' firxiet ta' prodotti;
- (7) il-prestazzjoni u l-prattiċi ambjentali tal-kuntratturi, is-sottokuntratturi, il-fornituri u s-sottofornituri.

L-organizzazzjonijiet iridu jkunu kapaċi juru li l-aspetti ambjentali sinifikanti u l-impatti assoċjati ma' dawn l-aspetti jiġu indirizzati fis-sistema ta' ġestjoni.

L-organizzazzjoni għandha tagħmel l-almu tagħha sabiex tassigura illi l-fornituri u dawk li jaġixxu f'isem l-organizzazzjoni jikkonformaw mal-politika ambjentali tal-organizzazzjoni fl-ambitu tal-attivitajiet imwettqa għall-kuntratt.

Organizzazzjoni għandha tikkunsidra kemm jista' jkollha influwenza fuq dawk l-aspetti ambjentali indiretti, u liema miżuri tista' tiegħu biex tnaqqas l-impatt ambjentali jew biex iżżid il-benefiċċju ambjentali.

5. Valutazzjoni tas-sinifikat tal-aspetti ambjentali

Organizzazzjoni għandha tiddefinixxi l-kriterji sabiex tivvaluta s-sinifikat tal-aspetti ambjentali tal-attivitajiet, il-prodotti u s-servizzi tagħha u tapplikahom sabiex tistabbilixxi liema aspetti ambjentali jkollhom impatt ambjentali sinifikanti minn perspettiva taċ-ċiklu tal-ħajja.

Il-kriterji żviluppati minn organizzazzjoni għandhom iqisu l-leġislazzjoni tal-Unjoni u għandhom ikunu komprensivi, jistgħu jiġu ċċekkjati b'mod indipendenti, jistgħu jiġu riprodotti u magħmula disponibbli għall-pubbliku.

Meta tkun qiegħda tistabbilixxi dawn il-kriterji, organizzazzjoni għandha tikkunsidra l-elementi li ġejjin:

- (1) il-ħsara jew il-benefiċċju potenzjali għall-ambjent, inkluża l-bijodiversità

- (2) il-kundizzjoni tal-ambjent (bħall-fraġilità tal-ambjent lokali, reġionali jew globali);
- (3) id-daqs, l-għadd, il-frekwenza u r-riversibbiltà tal-aspett jew tal-impatt;
- (4) l-eżistenza u r-rekwiżiti ta' leġislazzjoni ambjentali rilevanti;
- (5) il-fehmiet tal-partijiet interessati, inklużi l-impjegati tal-organizzazzjoni

Jistgħu jiġu kkunsidrati elementi rilevanti oħra skont it-tip ta' attivitajiet, prodotti u servizzi tal-organizzazzjoni.

Abbażi tal-kriterji stabbiliti, l-organizzazzjoni għandha tivvaluta s-sinifikat tal-aspetti u l-impatti ambjentali tagħha. Biex tagħmel dan, l-organizzazzjoni għandha tqis kunsiderazzjonijiet li jistgħu jinkludu iżda li mhumiex limitati għal:

- (1) id-dejta eżistenti tal-organizzazzjoni dwar l-inputs ta' materjal u enerġija, l-iskariki, l-iskart u l-emissjonijiet f'termini ta' riskju;
- (2) l-attivitajiet tal-organizzazzjoni li huma regolati b'leġislazzjoni ambjentali
- (3) l-attivitajiet ta' akkwist;
- (4) id-disinn, l-iżvilupp, il-fabbrikazzjoni, id-distribuzzjoni, il-manutenzjoni, l-użu, l-użu mill-ġdid, ir-riċiklaġġ u r-rimi tal-prodotti tal-organizzazzjoni;
- (5) dawk l-attivitajiet tal-organizzazzjoni li għandhom l-aktar spejjeż ambjentali u benefiċċji ambjentali sinifikattivi.

Meta tkun qiegħda tivvaluta s-sinifikat tal-impatti ambjentali tal-attivitajiet tal-organizzazzjoni, l-organizzazzjoni għandha tikkunsidra l-kundizzjonijiet normali tal-hidma, il-kundizzjonijiet tal-bidu u tal-gheluq u l-kundizzjonijiet ta' emerġenza li jistgħu jiġu previsti b'mod raġonevoli. Għandhom jiġu kkunsidrati l-attivitajiet tal-passat, tal-preżent u dawk ippjanati.

6. Evalwazzjoni tal-feedback mill-investigazzjoni ta' inċidenti preċedenti.

L-organizzazzjoni għandha tqis il-feedback mill-investigazzjoni ta' inċidenti preċedenti li jista' jinfluwenza l-hila tagħha li tikseb ir-riżultati mistennija tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha.

7. Stabbiliment u dokumentazzjoni tar-riskji u l-opportunitajiet.

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi u tiddokumenta r-riskji u l-opportunitajiet assoċjati mal-aspetti ambjentali tagħha, l-obbligi ta' konformità u kwistjonijiet u rekwiżiti oħra identifikati fil-punti 1 sa 4.

L-organizzazzjoni għandha tiffoka fuq dawk ir-riskji u l-opportunitajiet li jenħtieġ li jiġu indirizzati sabiex ikun assigurat li s-sistema ta' ġestjoni ambjentali tkun tista' tikseb l-oġettivi tagħha, biex jiġu evitati effetti mhux mixtieqa jew inċidenti u biex jinkiseb titjib kontinwu tal-prestazzjonijiet ambjentali tal-organizzazzjoni.

8. Eżami tal-proċessi, prattiċi u proċeduri eżistenti.

L-organizzazzjoni għandha teżamina l-proċessi, il-prattiċi u l-proċeduri eżistenti u tistabbilixxi liema jkunu meħtieġa sabiex jiġi assigurat il-manteniment fit-tul tal-ġestjoni ambjentali.

ANNEX II

REKWIŻITI TAS-SISTEMA TA' ĠESTJONI AMBJENTALI U KWISTJONIJIET ADDIZZJONALI LI GĦANDHOM JIĠU INDIRIZZATI MILL- ORGANIZZAZZJONIJIET LI JIMPLIMENTAW L-EMAS

Ir-rekwiżiti tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tal-EMAS huma dawk stabbiliti fit-Taqsima 4 sa 10 tal-istandard EN ISO 14001:2015. Dawn ir-rekwiżiti huma riprodotti fil-Parti A.

Ir-referenzi magħmula fl-Artikolu 4 għal punti speċifiċi ta' dan l-Anness għandhom jinftehem kif ġej:

Ir-referenza għall-punt A.3.1 għandha tinftehem bħala referenza għall-Parti A 6.1

Ir-referenza għall-punt A 5.5 għandha tinftehem bħala referenza għall-Parti A 9.2.

Barra minn hekk, l-organizzazzjonijiet li jimplimentaw l-EMAS huma meħtieġa jindirizzaw għadd ta' kwistjonijiet addizzjonali li għandhom rabta diretta ma' għadd ta' elementi tat-Taqsima 4 tal-istandard EN ISO 14001:2015. Dawn ir-rekwiżiti addizzjonali huma elenkati fil-Parti B ta' dan l-Anness.

PARTI A ir-rekwiżiti tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali skont l-EN ISO 14001:2015	PARTI B ir-rekwiżiti addizzjonali għall- organizzazzjonijiet li jimplimentaw l- EMAS
L-organizzazzjonijiet li jipparteċipaw fl-iskema ta' ġestjoni u verifika ambjentali (EMAS) għandhom jimplimentaw ir-rekwiżiti tal-EN ISO 14001:2015 ¹ li qed jiġu riprodotti hawn taht. A. 4 Kuntest tal-organizzazzjoni A. 4.1 Fehim tal-organizzazzjoni u l-kuntest tagħha L-organizzazzjoni għandha tiddetermina l-kwistjonijiet esterni u interni li huma rilevanti għall-iskop tagħha u li jaffettwaw il-ħila tagħha li tikseb ir-riżultati mistennija tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha. Kwistjonijiet bħal dawn għandhom jinkludu	

¹ *L-użu tat-test riprodott f'dan l-Anness qed isir bil-permess tal-Kumitat Ewropew għall-Istandardizzazzjoni (CEN). It-test shiħ jista' jinx tara mill-korpi nazzjonali tal-istandards, li l-lista tagħhom tinsab f'dan l-Anness. Ma hija permessa l-ebda riproduzzjoni ta' dan l-Anness għal raġunijiet kummerċjali.*

kundizzjonijiet ambjentali li huma affettwati mill-organizzazzjoni jew li jistghu jaffettwawha.

A.4.2 Komprensjonijiet tal-htigijiet u l-aspettattivi tal-partijiet interessati

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi:

- (a) il-partijiet interessati li huma rilevanti għas-sistema ta' ġestjoni ambjentali;
- (a) il-htigijiet u l-aspettattivi rilevanti (jiġifieri r-rekwiżiti) ta' dawn il-partijiet interessati;
- (b) liema minn dawn il-htigijiet u l-aspettattivi jsiru l-obbligi ta' konformità tagħha.

A.4.3 Stabbiliment tal-kamp ta' applikazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi l-konfini u l-applikabbiltà tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali sabiex tistabbilixxi l-kamp ta' applikazzjoni tagħha.

Fl-istabbiliment ta' dan il-kamp ta' applikazzjoni, l-organizzazzjoni għandha tikkunsidra:

- (a) il-kwistjonijiet esterni u interni msemmija fil-punt A.4.1;
- (b) l-obbligi ta' konformità msemmija fil-punt A.4.2;
- (c) l-unità(jiet) organizzattiva/i, il-funzjoni(jiet), u l-konfini fiżiċi tagħha;
- (d) l-attivitajiet, il-prodotti u s-servizzi tagħha;
- (e) l-awtorità u l-hila tagħha li teżercita kontroll u influwenza.

Ladarba jiġi definit il-kamp ta' applikazzjoni, l-attivitajiet, il-prodotti u s-servizzi kollha tal-organizzazzjoni fi hdan dak il-kamp ta'

applikazzjoni jridu jiġu inklużi fis-sistema ta' ġestjoni ambjentali. Il-kamp ta' applikazzjoni għandu jinżamm bħala informazzjoni dokumentata u jkun disponibbli għall-partijiet interessati. A.4.4 Sistema ta' ġestjoni ambjentali Biex tikseb ir-rizultati mistennija, inkluż it-titjib tal-prestazzjoni ambjentali, l-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi, timplimenta, iżżomm u kontinwament ittejjeb sistema ta' ġestjoni ambjentali, inklużi l-proċessi meħtieġa u l-interazzjonijiet tagħhom, skont ir-rekwiżiti ta' dan l-Istandard Internazzjonali. L-organizzazzjoni għandha tqis l-għarfien miksub fil-punti 4.1 u 4.2 meta tistabbilixxi u iżżomm is-sistema ta' ġestjoni ambjentali.	
A.5 Tmexxija A.5.1 Tmexxija u impenn Il-manigment superjuri għandu juri sens ta' tmexxija u impenn fir-rigward tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali billi: (a) jiehu r-responsabbiltà għall-effettività tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali; (b) jassigura li jiġu stabbiliti l-politika ambjentali u l-oġettivi ambjentali u li dawn ikunu kompatibbli mad-direzzjoni strateġika u l-kuntest tal-organizzazzjoni; (c) jassigura l-integrazzjoni tar-rekwiżiti tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali fil-proċessi tan-negozju tal-organizzazzjoni; (d) jassigura li r-rizorsi meħtieġa għas-sistema ta' ġestjoni ambjentali jkunu disponibbli; (e) jikkomunika l-importanza ta' ġestjoni ambjentali effettiva u tal-konformità mar-rekwiżiti tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali;	

(f) jassigura li s-sistema ta' ġestjoni ambjentali tikseb ir-riżultati mistennija tagħha; (g) imexxi u jappoġġa persuni sabiex jikkontribwixxu għall-effettività tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali; (h) jippromwovi t-titjib kontinwu; (i) jappoġġa rwoli ta' ġestjoni rilevanti oħra biex juru s-sens ta' tmexxija tagħhom kif japplika għall-oqsma ta' responsabbiltà tagħhom. NOTA Ir-referenza għan-“negozju” f'dan l-Istandard Internazzjonali tista' tiġi interpretata b'mod ġenerali biex tfisser dawk l-attivitajiet li huma ċentrali għall-finijiet tal-eżistenza tal-organizzazzjoni.	
A.5.2 Politika Ambjentali Il-manigment superjuri għandu jistabbilixxi, jimplimenta u jzomm politika ambjentali li, fi hdan il-kamp ta' applikazzjoni definit tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tiegħu, din: (a) tkun xierqa għall-iskop u l-kuntest tal-organizzazzjoni, inklużi n-natura, l-iskala u l-impatti ambjentali tal-attivitajiet, il-prodotti u s-servizzi tagħha; (b) tipprovdi qafas għall-iffissar tal-oġettivi ambjentali; (c) tinkludi impenn għall-protezzjoni tal-ambjent, inkluża l-prevenzjoni tat-tniġġis u impenji speċifiċi oħra rilevanti għall-kuntest tal-organizzazzjoni; NOTA Impenji speċifiċi oħra għall-protezzjoni tal-ambjent jistgħu jinkludu l-użu sostenibbli tar-riżorsi, il-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u l-addattament għaliha, u l-protezzjoni tal-bijodiversità u tal-ekosistemi. (d) tinkludi impenn li tissodisfa l-	B.1. Titjib kontinwu tal-prestazzjoni ambjentali L-organizzazzjonijiet għandhom jimpenjaw ruħhom li jtejbu kontinwament il-prestazzjoni ambjentali tagħhom. Jekk organizzazzjoni tikkonsisti f'sit wieħed jew aktar, kull wieħed mis-siti li għalih tapplika l-EMAS għandu jikkonforma mar-rekwiżiti kollha tal-EMAS inkluż it-titjib kontinwu tal-prestazzjoni ambjentali kif definit fl-Artikolu 2(2).

obbligi ta' konformità tagħha; (e) tinkludi impenn għat-titjib kontinwu tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali sabiex ittejjeb il-prestazzjoni ambjentali. Il-politika ambjentali għandha: – tinzamm bħala informazzjoni dokumentata; – tiġi komunikata fi ħdan l-organizzazzjoni; – tkun disponibbli għall-partijiet interessati.	
A.5.3 Rwoli, responsabbiltajiet u awtoritajiet tal-organizzazzjoni Il-manigment superjuri għandu jassigura li r-responsabbiltajiet u l-awtoritajiet għar-rwoli rilevanti jiġu assenjati u kkomunikati fi ħdan l-organizzazzjoni. Il-manigment superjuri għandu jassenja r-responsabbiltà u l-awtorità: (a) sabiex ikun assigurat li s-sistema ta' ġestjoni ambjentali tikkonforma mar-rekwiżiti ta' dan l-Istandard Internazzjonali; (b) sabiex tiġi rappurtata l-prestazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, inkluża l-prestazzjoni ambjentali, lill-manigment superjuri.	B.2. Rappreżentant(i) tal-manigment Il-manigment superjuri għandu jaħtar rappreżentant(i) speċifiku/ċi tal-manigment li, irrispettivament minn responsabbiltajiet oħra, għandu jkollu/ikollhom rwoli, responsabbiltajiet u awtorità definiti sabiex jassigura(w) sistema ta' ġestjoni ambjentali f'konformità ma' dan ir-Regolament u jirrappurta(w) lill-manigment superjuri dwar il-prestazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali. Ir-rappreżentant tal-manigment superjuri jista' jkun membru tal-manigment superjuri tal-organizzazzjoni.
A.6 Ippjanar A.6.1 Azzjonijiet sabiex jiġu indirizzati r-riskji u l-opportunitajiet A.6.1.1 Ġenerali L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi, timplimenta u żżomm il-proċessi meħtieġa sabiex tissodisfa r-rekwiżiti fil-punti 6.1.1 sa 6.1.4.	B.3 Analizi ambjentali L-organizzazzjonijiet għandhom iwettqu u jiddokumentaw analizi ambjentali inizjali kif stabbilit fl-Anness I.

Meta tkun qiegħda tippjana għas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, l-organizzazzjoni għandha tikkunsidra: – il-kwistjonijiet imsemmija fil-punt 4.1; – ir-rekwiziti msemmija fil-punt 4.2; – il-kamp ta' applikazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha; u tistabbilixxi r-riskji u l-opportunitajiet, relatati ma': – l-aspetti ambjentali tagħha (ara l-punt 6.1.2); – l-obbligi ta' konformità tagħha (ara l-punt 6.1.3); – kwistjonijiet u rekwiziti oħra, identifikati fil-punti 4.1 u 4.2; li jridu jiġu indirizzati sabiex: – tingħata assigurazzjoni li s-sistema ta' ġestjoni ambjentali tkun tista' tikseb ir-rizultati mistennija tagħha; – jiġu evitati, jew imnaqqsa, l-effetti mhux mixtieqa, inkluż il-potenzjal ta' kundizzjonijiet ambjentali esterni li jaffettwaw lill-organizzazzjoni; – jinkiseb titjib kontinwu. Fi hdan il-kamp ta' applikazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, l-organizzazzjoni għandha tiddetermina s-sitwazzjonijiet potenzjali ta' emergenza, inklużi dawk li jista' jkollhom impatt ambjentali. L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata dwar: – ir-riskji u l-opportunitajiet li jridu jiġu indirizzati; – il-proċessi meħtieġa fil-punti 6.1.1 sa 6.1.4, safejn ikun meħtieġ sabiex ikun hemm kunfidenza li dawn ikunu qegħdin jitwettqu kif ippjanat.	L-organizzazzjonijiet barra l-Unjoni għandhom jirreferu wkoll għar-rekwiziti ġuridiċi relatati mal-ambjent, li jkunu applikabbli għal organizzazzjonijiet simili fl-Istati Membri fejn ikun beħsiebhom jissottomettu applikazzjoni.
---	--

A.6.1.2 Aspetti ambjentali

Fi hdan il-kamp ta' applikazzjoni definit tas-sistema ta' gestjoni ambjentali, l-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi l-aspetti ambjentali tal-attivitajiet, il-prodotti u s-servizzi tagħha li hija tista' tikkontrolla u dawk li hija tista' tinfluwenza, u l-impatti ambjentali assoċjati tagħhom, billi tikkunsidra prospettiva taċ-ċiklu tal-ħajja.

Meta tkun qiegħda tiddetermina l-aspetti ambjentali, l-organizzazzjoni għandha tikkunsidra:

- (a) il-bidla, inklużi l-iżviluppi ppjanati jew godda, u l-attivitajiet, prodotti u servizzi godda jew modifikati;
- (b) kundizzjonijiet abnormali u sitwazzjonijiet ta' emerġenza li jistgħu jiġu previsti b'mod raġonevoli.

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi dawk l-aspetti li għandhom jew li jista' jkollhom impatt ambjentali sinifikanti billi tuża kriterji stabbiliti.

L-organizzazzjoni għandha tikkomunika l-aspetti ambjentali sinifikanti tagħha fost id-diversi livelli u funzjonijiet tal-organizzazzjoni, kif ikun xieraq.

L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata dwar:

- l-aspetti ambjentali tagħha u l-impatti ambjentali assoċjati;
- il-kriterji użati sabiex tiddetermina l-aspetti ambjentali sinifikanti tagħha;
- l-aspetti ambjentali sinifikanti tagħha;

NOTA Aspetti ambjentali sinifikanti jistgħu jirriżultaw f'riskji u opportunitajiet assoċjati jew ma' impatti ambjentali ta' ħsara (theddiet) jew ma' impatti ambjentali ta' benefiċċju (opportunitajiet).

A.6.1.3 Obbligi ta' konformità L-organizzazzjoni għandha: (a) tistabbilixxi u jkollha aċċess għall-obbligi ta' konformità relatati mal-aspetti ambjentali tagħha; (b) tistabbilixxi kif dawn l-obbligi ta' konformità japplikaw għall-organizzazzjoni; (c) tqis dawn l-obbligi ta' konformità meta tistabbilixxi, timplimenta, iżżomm u kontinwament ittejjeb is-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha. L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata tal-obbligi ta' konformità tagħha. NOTA L-obbligi ta' konformità jistgħu jirriżultaw f'riskji u opportunitajiet għall-organizzazzjoni. A.6.1.4 Ippjanar tal-azzjoni L-organizzazzjoni għandha tippjana: (a) biex tiegħu azzjonijiet sabiex tindirizza: 1) l-aspetti ambjentali sinifikanti tagħha; 2) l-obbligi ta' konformità tagħha; 3) ir-riskji u l-opportunitajiet identifikati fil-punt 6.1.1; (b) kif: 1) tintegra u timplimenta l-azzjonijiet fil-proċessi tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha (ara l-punt 6.2, il-Klawżola 7, il-Klawżola 8 u l-punt 9.1), jew fi proċessi oħra tan-negozju;	B.4. Konformità legali L-organizzazzjonijiet irregistrati mal-EMAS jew li jkunu jixtiequ jirreġistraw għandhom juru li ssodisfaw il-kundizzjonijiet kollha li ġejjin: (1) ikunu identifikaw, u jafu l-implikazzjonijiet għall-organizzazzjoni, tar-rekwiżiti ġuridiċi applikabbli kollha relatati mal-ambjent; (2) jassiguraw il-konformità legali mal-leġiżlazzjoni ambjentali, inklużi l-permessi u l-limiti tal-permessi u jipprovdu l-evidenza xierqa; (3) ikollhom fis-seħħ proċeduri li jippermettu lill-organizzazzjoni li tassigura konformità legali kontinwa mal-leġiżlazzjoni ambjentali.
--	--

2) tevalwa l-effettività ta' dawn l-azzjonijiet (ara l-punt 9.1). Meta tkun qiegħda tippjana dawn l-azzjonijiet, l-organizzazzjoni għandha tikkunsidra l-opzjonijiet teknoloġiċi tagħha u r-rekwiżiti finanzjarji, operattivi u kummerċjali tagħha.	
A. 6.2 L-oġġettivi ambjentali u l-ippjanar sabiex jintlaħqu	
A. 6.2.1 Oġġettivi ambjentali L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi oġġettivi ambjentali fil-funzjonijiet u l-livelli rilevanti, billi tqis l-aspetti ambjentali sinifikanti u l-obbligi ta' konformità assoċjati tal-organizzazzjoni, u billi tqis ir-riskji u l-opportunitajiet tagħha. L-oġġettivi ambjentali għandhom ikunu: (a) konsistenti mal-politika ambjentali; (b) miżurabbli (jekk ikun prattikabbli); (c) immonitorjati; (d) ikkomunikati; (e) aġġornati kif xieraq. L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata dwar l-oġġettivi ambjentali. A.6.2.2 Ippjanar tal-azzjonijiet sabiex jintlaħqu l-oġġettivi ambjentali Meta tkun qiegħda tippjana kif tilhaq l-oġġettivi ambjentali tagħha, l-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi: (a) x'se jsir; (b) x'rizorsi se jkunu meħtieġa; (c) min se jkun responsabbli;	B.5. Oġġettivi ambjentali L-organizzazzjonijiet għandhom ikunu kapaċi juru illi s-sistema ta' ġestjoni u l-proċeduri ta' verifika jindirizzaw il-prestazzjoni ambjentali attwali tal-organizzazzjoni fir-rigward tal-aspetti diretti u indiretti. Il-mezzi sabiex jintlaħqu l-għanijiet u l-miri ma jistgħux ikunu oġġettivi ambjentali.

(d) meta se jitlesta; (e) kif se jiġu evalwati r-riżultati, inklużi l-indikaturi sabiex jiġi mmonitorjat il-progress lejn il-kisba tal-oġġettivi ambjentali mizurabbli tagħha (ara l-punt 9.1.1). L-organizzazzjoni għandha tikkunsidra kif l-azzjonijiet sabiex jintlaħqu l-oġġettivi ambjentali tagħha jistgħu jiġu integrati fil-proċessi tan-negozju tal-organizzazzjoni.	
A.7 Appoġġ A.7.1 Riżorsi L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi u ttipprovdi r-riżorsi meħtieġa għall-istabbiliment, l-implimentazzjoni, iż-żamma u t-titjib kontinwu tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali.	

A.7.2 Kompetenza L-organizzazzjoni għandha: (a) tistabbilixxi l-kompetenza neċessarja tal-persuni li jkunu qegħdin iwettqu xogħol taħt il-kontroll tagħha li jaffettwa l-prestazzjoni ambjentali tagħha u l-hila tagħha li tissodisfa l-obbligi ta' konformità tagħha; (b) tassigura li dawn il-persuni jkunu kompetenti abbażi ta' edukazzjoni, taħriġ jew esperjenza xierqa; (c) tistabbilixxi l-htigijiet ta' taħriġ assoċjati mal-aspetti ambjentali u mas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha; (d) fejn ikun applikabbli, tiegħu azzjonijiet biex tikseb il-kompetenza neċessarja, u tevalwa l-effettività tal-azzjonijiet meħuda. NOTA L-azzjonijiet applikabbli jistgħu jinkludu, pereżempju, l-ghoti ta' taħriġ lil, il-mentoraġġ ta', jew ir-riassenjazzjoni tal-persuni attwalment impjegati; jew ir-reklutaġġ jew il-kuntrattar ta' persuni kompetenti. L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata xierqa bħala evidenza tal-kompetenza.	B.6. Involvement tal-impjegati (1) L-organizzazzjoni għandha tirrikonoxxi li l-involvement attiv tal-impjegati huwa prerekwizit u jixpruna t-titjib ambjentali kontinwu u ta' suċċess minbarra li huwa riżorsa ewlenija għat-titjib tal-prestazzjoni ambjentali kif ukoll il-metodu xieraq li bih is-sistema ta' ġestjoni u verifika ambjentali tiġi stabbilita b'suċċess fl-organizzazzjoni. (2) L-“involvement tal-impjegati” għandu jinftehem bħala li jinkludi kemm il-partecipazzjoni diretta tal-impjegati kif ukoll l-ghoti ta' informazzjoni lill-impjegati u lir-rappreżentanti tagħhom. Għalhekk, għandu jkun hemm skema ta' partecipazzjoni tal-impjegati fil-livelli kollha. L-organizzazzjoni għandha tirrikonoxxi li t-turija ta' impenn, sensibiltà u appoġġ attiv mill-manigment hija prerekwizit għas-suċċess ta' daww il-proċessi. F'dan il-kuntest, il-manigment għandu jipprovdi feedback xieraq lill-impjegati. (3) Minbarra dawn ir-rekwiziti, l-impjegati jew ir-rappreżentanti tagħhom għandhom ikunu involuti fil-proċess immirat sabiex itejjeb kontinwament il-prestazzjoni ambjentali tal-organizzazzjoni permezz ta': (a) l-analiżi ambjentali inizjali (b) l-istabbiliment u l-implimentazzjoni ta' sistema ta' ġestjoni u verifika ambjentali li ttejjeb il-prestazzjoni ambjentali, (c) kumitati jew gruppi ta' ħidma ambjentali li jiġbru l-informazzjoni u jassiguraw il-partecipazzjoni tal-uffiċjal għall-ambjent/rappreżentanti tal-manigment flimkien mal-impjegati u r-rappreżentanti tagħhom, (d) gruppi ta' ħidma kongunti għall-
---	--

	programm ta' azzjoni ambjentali u l-verifika ambjentali, (e) il-preparazzjoni tad-dikjarazzjonijiet ambjentali. (4) Għal dan il-għan għandhom jintużaw forom xierqa ta' parteċipazzjoni bħalma hi s-sistema tal-ktieb tas-suggerimenti jew hidma fi gruppi bbażata fuq proġett jew il-kumitati ambjentali. L-organizzazzjonijiet għandhom jiehdu nota tal-gwida tal-Kummissjoni dwar l-aqwa prassi f'dan il-qasam. Meta jitolbu dan, għandu jiġi involut ukoll kwalunkwe rappreżentant tal-impjegati.
A.7.3 Għarfien L-organizzazzjoni għandha tassigura li l-persuni li jkunu qegħdin jaħdmu taħt il-kontroll tal-organizzazzjoni jkunu konxji ta': (a) il-politika ambjentali; (b) l-aspetti ambjentali sinifikanti u l-impatti ambjentali reali jew potenzjali relatati assoċjati mal-hidma tagħhom; (c) il-kontribut tagħhom għall-effettività tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, inklużi l-benefiċċji ta' titjib fil-prestazzjoni ambjentali; (d) l-implikazzjonijiet tan-nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, inkluż li ma jiġux issodisfati l-obbligi ta' konformità tal-organizzazzjoni.	
A.7.4 Komunikazzjoni A.7.4.1 Ġenerali L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi, timplimenta u żżomm il-proċessi meħtieġa għall-komunikazzjonijiet interni u esterni	

rilevanti għas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, fosthom:

- (a) dak li se tikkomunika;
- (b) meta għandha tikkomunika;
- (c) ma' min għandha tikkomunika;
- (d) kif għandha tikkomunika.

Meta tkun qiegħda tistabbilixxi l-proċess(i) ta' komunikazzjoni tagħha, l-organizzazzjoni għandha:

- tikkunsidra l-obbligi ta' konformità tagħha;
- tassiġura li l-informazzjoni ambjentali kkomunikata tkun konsistenti mal-informazzjoni ġġenerata fi hdan is-sistema ta' ġestjoni ambjentali, u tkun affidabbli.

L-organizzazzjoni għandha tirrispondi għall-komunikazzjonijiet rilevanti dwar is-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha.

L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata bħala evidenza tal-komunikazzjonijiet tagħha, kif ikun xieraq.

A.7.4.2 Komunikazzjoni interna

L-organizzazzjoni għandha:

- (a) tikkomunika internament fost id-diversi livelli u funzjonijiet tal-organizzazzjoni informazzjoni rilevanti għas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, inklużi bidliet fis-sistema ta' ġestjoni ambjentali, kif ikun xieraq;
- (a) tassiġura li l-proċessi ta' komunikazzjoni tagħha jippermettu lill-persuni li jaħdmu taħt il-kontroll tal-organizzazzjoni li jikkontribwixxu għal titjib kontinwu.

A.7.4.3 Komunikazzjoni esterna L-organizzazzjoni għandha tikkomunika esternament informazzjoni rilevanti għas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, kif stabbilit mill-proċessi ta' komunikazzjoni tal-organizzazzjoni u kif meħtieġ mill-obbligi ta' konformità tagħha.	B.7. Komunikazzjoni (1) L-organizzazzjonijiet għandhom ikunu kapaċi juru li jwettqu djalogu miftuħ mal-pubbliku, mal-awtoritajiet u ma' partijiet interessati oħra inklużi l-komunitajiet u l-konsumaturi lokali rigward l-impatt ambjentali tal-attivitajiet, il-prodotti u s-servizzi tagħhom. (2) Sabiex jassiguraw livell għoli ta' trasparenza u biex jibnu l-kunfidenza mal-partijiet interessati, l-organizzazzjonijiet irregistrati fl-EMAS għandhom jiddivulgaw informazzjoni ambjentali speċifika kif definit mill-Anness IV Rappurtar Ambjentali.
A.7.5 Informazzjoni dokumentata A.7.5.1 Ġenerali Is-sistema ta' ġestjoni ambjentali tal-organizzazzjoni għandha tinkludi: (b) l-informazzjoni dokumentata mitluba minn dan l-Istandard Internazzjonali; (c) l-informazzjoni dokumentata stabbilita mill-organizzazzjoni bħala neċessarja għall-effettività tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali. NOTA Il-firxa tal-informazzjoni dokumentata għal sistema ta' ġestjoni ambjentali tista' tvarja minn organizzazzjoni għall-oħra minhabba: – id-daqs tal-organizzazzjoni u t-tip ta' attivitajiet, proċessi, prodotti u servizzi tagħha; – il-htieġa li jintwera l-issodisfar tal-obbligi ta' konformità tagħha; – il-kumplessità tal-proċessi u l-interazzjonijiet tagħhom; – il-kompetenza tal-persuni li jaħdmu	

taht il-kontroll tal-organizzazzjoni. A.7.5.2 Tfassil u aġġornament Meta tfassal u taġġorna informazzjoni dokumentata, l-organizzazzjoni għandha tassigura: (a) identifikazzjoni u deskrezzjoni xierqa (eż. titlu, data, awtur, jew numru ta' referenza); (b) format (eż. lingwa, verżjoni tas-softwer, grafika) u mezzi (eż. karta, elettronika) xierqa; (c) eżami u approvazzjoni xierqa għall-idoneità u l-adegwatezza. A.7.5.3 Kontroll tal-informazzjoni dokumentata L-informazzjoni dokumentata mitluba mis-sistema ta' ġestjoni ambjentali u minn dan l-Istandard Internazzjonali għandha tiġi kkontrollata sabiex ikun assigurat li: (a) tkun disponibbli u adatta għall-użu, fejn u meta tkun meħtieġa; (b) tkun protetta adegwatament (eż. kontra t-telf tal-kunfidenzjalità, l-użu mhux xieraq, jew it-telf tal-integrità). Għall-kontroll tal-informazzjoni dokumentata, l-organizzazzjoni għandha tindirizza l-attivitajiet li ġejjin kif applikabbli: – id-distribuzzjoni, l-aċċess, l-irkupru u l-użu; – il-ħażna u l-preservazzjoni, inkluża l-preservazzjoni tal-leġġibbiltà; – il-kontroll tal-bidliet (eż. il-kontroll tal-verżjoni); – iż-żamma u r-rimi. L-informazzjoni dokumentata ta' oriġni esterna meqjusa bħala meħtieġa mill-	
--	--

organizzazzjoni għall-ippjanar u t-thaddim tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali għandha tiġi identifikata, kif xieraq, u kkontrollata.

NOTA L-aċċess jista' jimplika deċiżjoni rigward il-permess biex wiehed jara l-informazzjoni dokumentata biss, jew il-permess u l-awtorità biex wiehed jara u jbidel l-informazzjoni dokumentata.

A.8 Operat

A.8.1 Ippjanar u kontroll operattiv

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi, timplimenta, tikkontrolla u żżomm il-proċessi meħtieġa sabiex tissodisfa r-rekwiżiti tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, u biex timplimenta l-azzjonijiet identifikati fil-punti 6.1 u 6.2, billi:

- tistabbilixxi kriterji tal-operat għall-proċess(i);
- timplimenta kontroll tal-proċess(i), skont il-kriterji tal-operat.

NOTA Il-kontrolli jistgħu jinkludu kontrolli u proċeduri tal-inġinerija. Il-kontrolli jistgħu jiġu implimentati skont ġerarkija (eż. eliminazzjoni, sostituzzjoni, amministrattivi) u jistgħu jintużaw individwalment jew f'kombinazzjoni.

L-organizzazzjoni għandha tikkontrolla l-bidliet ippjanati u tanalizza l-konsegwenzi ta' bidliet mhux intenzjonati, filwaqt li tiegħu azzjoni sabiex ittaffi kwalunkwe effett negattiv, kif ikun meħtieġ.

L-organizzazzjoni għandha tassigura li proċess(i) esternalizzat(i) jiġi/jiġu kkontrollat(i) jew influwenzat(i). It-tip u l-firxa tal-kontroll jew tal-influwenza li għandhom jiġu applikati għall-proċess(i) għandhom jiġu definiti fi hdan is-sistema ta' ġestjoni ambjentali.

B'mod konsistenti ma' perspettiva taċ-ċiklu tal-hajja, l-organizzazzjoni għandha:

- (a) tistabbilixxi kontrolli, kif ikun xieraq, sabiex tassigura li r-rekwiżit(i) ambjentali tagħha jiġu

indirizzati fil-proċess tat-tfassil u l-iżvilupp għall-prodott jew servizz, billi jitqies kull stadju taċ-ċiklu tal-ħajja tiegħu; (b) tistabbilixxi r-rekwizit(i) ambjentali tagħha għall-akkwist ta' prodotti u servizzi, kif ikun xieraq; (c) tikkomunika r-rekwizit(i) ambjentali rilevanti tagħha lill-fornituri esterni, inklużi l-kuntratturi; (d) tikkunsidra l-ħtieġa li tipprovdi informazzjoni dwar impatti ambjentali sinifikanti potenzjali assoċjati mat-trasport jew il-kunsinna, l-użu, it-trattament fi tmiem il-ħajja u r-rimi finali tal-prodotti u s-servizzi tagħha. L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata sa fejn ikun meħtieġ sabiex ikollha l-kunfidenza li l-proċess(i) twettqu kif ippjanat. A.8.2 Stat ta' thejjija u rispons għal emerġenzi L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi, timplimenta u żżomm il-proċessi meħtieġa sabiex tipprepara għal u tirrispondi għas-sitwazzjonijiet potenzjali ta' emerġenza identifikati fil-punt 6.1.1. L-organizzazzjoni għandha: (a) tipprepara biex tirrispondi billi tippjana azzjonijiet biex tipprevjeni jew ittaffi l-impatti ambjentali ħżiena minn sitwazzjonijiet ta' emerġenza; (b) tirrispondi għal sitwazzjonijiet reali ta' emerġenza; (c) tiegħu azzjoni biex tipprevjeni jew ittaffi l-konsegwenzi ta' sitwazzjonijiet ta' emerġenza, xierqa għad-daqs tal-emerġenza u l-impatt ambjentali potenzjali;	
---	--

- (d) tittestja perjodikament l-azzjonijiet ta' rispons ippjanati, fejn ikun prattikabbli;
- (e) teżamina u tirrevedi perjodikament il-proċessi u l-azzjonijiet ta' rispons ippjanati, b'mod partikolari wara li jseħhu sitwazzjonijiet ta' emergenza jew testijiet;
- (f) tipprovdi informazzjoni u taħriġ rilevanti relatati mal-istat ta' thejjija u r-rispons għal emergenzi, kif ikun xieraq, lil partijiet interessati rilevanti, inklużi persuni li jaħdmu taħt il-kontroll tagħha.

L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata sal-punt meħtieġ sabiex ikollha l-kunfidenza li l-proċess(i) ikunu qegħdin jitwettqu kif ippjanat.

A.9 Evalwazzjoni tal-prestazzjoni

A.9.1 Monitoraġġ, kejl, analiżi u evalwazzjoni

A.9.1.1 Ġenerali

L-organizzazzjoni għandha timmonitorja, tkejjel, tanalizza u tevalwa l-prestazzjoni ambjentali tagħha.

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi:

- (a) liema htigijiet iridu jiġu mmonitorjati u mkejla;
- (b) il-metodi għall-monitoraġġ, il-kejl, l-analiżi u l-evalwazzjoni, kif applikabbli, biex tassigura riżultati validi;
- (c) il-kriterji li magħhom l-organizzazzjoni se tevalwa l-prestazzjoni ambjentali tagħha, u indikaturi xierqa;
- (d) meta għandu jitwettaq il-monitoraġġ u l-kejl;
- (e) meta għandhom jiġu analizzati u evalwati r-riżultati mill-monitoraġġ

u l-kejl.

L-organizzazzjoni għandha tiżgura li jintuża u jinżamm tagħmir għall-monitoraġġ u l-kejl li jkun kalibrat jew verifikat, kif ikun xieraq.

L-organizzazzjoni għandha tevalwa l-prestazzjoni ambjentali tagħha u l-effettività tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali.

L-organizzazzjoni għandha tikkomunika informazzjoni rilevanti dwar il-prestazzjoni ambjentali kemm internament kif ukoll esternament, kif identifikat fil-proċess(i) ta' komunikazzjoni tagħha u kif meħtieġ mill-obbligi ta' konformità tagħha.

L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata xierqa bħala evidenza tar-riżultati tal-monitoraġġ, il-kejl, l-analiżi u l-evalwazzjoni.

A.9.1.2 Evalwazzjoni tal-konformità

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi, timplimenta u żżomm il-proċessi meħtieġa sabiex tevalwa t-twettiq tal-obbligi ta' konformità tagħha.

L-organizzazzjoni għandha:

- (a) tistabbilixxi l-frekwenza li biha se tiġi evalwata l-konformità;
- (b) tevalwa l-konformità u tiegħu azzjoni jekk ikun meħtieġ;
- (c) iżżomm għarfien u fehim tal-istat ta' konformità tagħha.

L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata bħala evidenza tar-riżultat(i) tal-evalwazzjoni tal-konformità.

A.9.2 Verifika interna

A.9.2.1 Ġenerali

L-organizzazzjoni għandha twettaq verifiki interni f'intervalli ppjanati sabiex tipprovdi informazzjoni dwar jekk is-sistema ta' ġestjoni ambjentali:

- (a) tikkonformax ma':

- 1) ir-rekwiżiti proprji tal-organizzazzjoni għas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha;
 - 2) ir-rekwiżiti ta' dan l-Istandard Internazzjonali;
- (b) tkunx implimentata u miżmuma b'mod effettiv.

A.9.2.2 Programm ta' verifika interna

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi, timplimenta u żżomm programmi ta' verifika interna, li jinkludu l-frekwenza, il-metodi, ir-responsabbiltajiet, ir-rekwiżiti ta' ppjanar u r-rappurtar tal-verifiki interni tagħha.

Fl-istabbiliment tal-programm ta' verifika interna, l-organizzazzjoni għandha tqis l-importanza ambjentali tal-proċessi kkonċernati, il-bidliet li jaffettwaw lill-organizzazzjoni u r-riżultati ta' verifiki preċedenti.

L-organizzazzjoni għandha:

- (a) tiddefinixxi l-kriterji tal-verifika u l-kamp ta' applikazzjoni għal kull verifika;
- (b) tagħżel l-awdituri u twettaq verifiki sabiex tassigura l-oġġettività u l-imparzjalità tal-proċess ta' verifika;
- (c) tassigura li r-riżultati tal-verifiki jiġu rrappurtati lill-manigment rilevanti.

L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata bħala evidenza tal-implimentazzjoni tal-programm ta' verifika u tar-riżultati tal-verifiki.

A.9.3 Revizjoni tal-ġestjoni

Il-manigment superjuri għandu jeżamina s-sistema ta' ġestjoni ambjentali tal-organizzazzjoni, f'intervalli ppjanati, sabiex jassigura l-idoneità, l-adegwatezza u l-effettività kontinwa tagħha.

Ir-revizjoni tal-ġestjoni għandha tinkludi kunsiderazzjoni ta':

- (a) l-istatus ta' azzjonijiet minn

	eżamijiet preċedenti mill-manigment;	
(b)	bidliet fi: 1) il-kwistjonijiet esterni u interni li jkunu rilevanti għas-sistema ta' ġestjoni ambjentali; 2) il-htigijiet u l-aspettattivi tal-partijiet interessati, inklużi l-obbligi ta' konformità; 3) l-aspetti ambjentali sinifikanti tagħha; 4) ir-riskji u l-opportunitajiet;	
(c)	sa fejn intlaħqu l-oġġettivi ambjentali;	
(d)	l-informazzjoni dwar il-prestazzjoni ambjentali tal-organizzazzjoni, inklużi x-xejriet fi: 1) in-nuqqasijiet ta' konformità u l-azzjonijiet korrettivi; 2) ir-rizultati tal-monitoraġġ u tal-kejl; 3) l-issodisfar tal-obbligi ta' konformità tagħha; 4) ir-rizultati tal-verifiki;	
(e)	l-adegwatezza tar-rizorsi;	
(f)	il-komunikazzjoni(jiet) rilevanti mill-partijiet interessati, inklużi l-ilmenti;	
(g)	l-opportunitajiet għal titjib kontinwu.	
	Ir-rizultati tal-eżami mill-manigment għandhom jinkludu:	
–	konkluzjonijiet dwar l-idoneità, l-adegwatezza u l-effettività kontinwa tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali;	

- deċiżjonijiet relatati mal-opportunitajiet għal titjib kontinwu;
- deċiżjonijiet relatati ma' kwalunkwe ħtieġa ta' tibdil fis-sistema ta' ġestjoni ambjentali, inklużi r-rizorsi;
- l-azzjonijiet, jekk ikun meħtieġa, meta l-oġettivi ambjentali ma jkunux intlaħqu;
- l-opportunitajiet sabiex tittejjeb l-integrazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali ma' proċessi oħra tan-negożju, jekk ikun meħtieġ;
- kwalunkwe implikazzjoni għad-direzzjoni strategika tal-organizzazzjoni.

L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata bħala evidenza tar-riżultati tal-eżamijiet mill-manigment.

A.10 Titjib

A.10.1 Ġenerali

L-organizzazzjoni għandha tistabbilixxi l-opportunitajiet għal titjib (ara l-punti 9.1, 9.2 u 9.3) u timplimenta l-azzjonijiet neċessarji biex tikseb ir-riżultati mistennija tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali tagħha.

A.10.2 Nuqqas ta' konformità u azzjoni korrettiva

Meta jseħh nuqqas ta' konformità, l-organizzazzjoni għandha:

- (a) tirreagixxi għan-nuqqas ta' konformità u, kif ikun applikabbli:
 - 1) tieġu azzjoni sabiex tikkontrolla u tikkoreġi;
 - 2) tindirizza l-konsegwenzi, inkluż billi ttaffi l-impatti ambjentali ħżiena;
- (a) tevalwa l-ħtieġa ta' azzjoni sabiex

telimina l-kawżi tan-nuqqas ta' konformità, sabiex dan ma jergax isehh jew isehh post ieħor, billi: 1) tirrevedi n-nuqqas ta' konformità; 2) tistabbilixxi l-kawżi tan-nuqqas ta' konformità; 3) tistabbilixxi jekk jeżistux, jew jistgħux potenzjalment isehhu, nuqqasijiet ta' konformità simili; (a) timplimenta kwalunkwe azzjoni meħtieġa; (b) tirrevedi l-effettività ta' kwalunkwe azzjoni korrettiva li tittiehed; (c) jekk ikun meħtieġ, tagħmel bidliet fis-sistema ta' ġestjoni ambjentali. L-azzjonijiet korrettivi għandhom ikunu xierqa għas-sinifikat tal-effetti tan-nuqqasijiet ta' konformità li jkun hemm, inkluż l-impatt(i) ambjentali. L-organizzazzjoni għandha żżomm informazzjoni dokumentata bħala evidenza ta': – in-natura tan-nuqqasijiet ta' konformità u kwalunkwe azzjoni suċċessiva li tittiehed; – ir-riżultati ta' kwalunkwe azzjoni korrettiva. A.10.3 Titjib kontinwu L-organizzazzjoni għandha ttejjeb kontinwament l-idoneità, l-adegwatezza u l-effettività tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali sabiex ittejjeb il-prestazzjoni ambjentali.	
---	--

ANNEX III

VERIFIKA AMBJENTALI INTERNA

1. Il-programm ta' verifika u l-frekwenza tal-verifiki

1.1. Programm ta' verifika

Il-programm ta' verifika għandu jiggarrantixxi li l-manigment tal-organizzazzjoni jinghata l-informazzjoni li jehtiegħ sabiex janalizza l-prestazzjoni ambjentali tal-organizzazzjoni u l-effettività tas-sistema ta' ġestjoni ambjentali, u li jkun jista' juri li dawn jinsabu taħt kontroll.

1.2. Obiettivi tal-programm ta' verifika

L-obiettivi għandhom jinkludu, b'mod partikolari, il-valutazzjoni tas-sistemi ta' ġestjoni li jkun hemm fis-sehħ u l-istabbiliment tal-konformità mal-politika u l-programm tal-organizzazzjoni, li għandhom jinkludu l-konformità mar-rekwiżiti legali u rekwiżiti oħra relatati mal-ambjent.

1.3. Kamp ta' applikazzjoni tal-programm ta' verifika

Il-kamp ta' applikazzjoni ġenerali tal-verifiki individwali, jew ta' kull stadju ta' ċiklu ta' verifika fejn ikun xieraq, għandu jiġi definit b'mod ċar u għandu jispeċifika b'mod espliċitu:

- (1) l-oqsma tas-sugġetti koperti;
- (2) l-attivitajiet li għandhom jiġu vverifikati;
- (3) il-kriterji ambjentali li għandhom jitqiesu;
- (4) il-perjodu kopert mill-verifika.

Il-verifika ambjentali tinkludi valutazzjoni tad-dejta fattwali meħtieġa sabiex tigi evalwata l-prestazzjoni ambjentali.

1.4. Frekwenza tal-verifiki

Il-verifika jew iċ-ċiklu ta' verifika li jkopri l-attivitajiet kollha tal-organizzazzjoni għandhom jitlestew, kif ikun xieraq, f'intervalli ta' mhux aktar minn tliet snin jew ta' erba' snin jekk tapplika d-deroga prevista fl-Artikolu 7. Il-frekwenza li biha tigi vverifikata kwalunkwe attività se tvarja skont:

- (1) in-natura, l-iskala u l-kumplessità tal-attivitajiet;
- (2) is-sinifikat tal-impatti ambjentali assoċjati;
- (3) l-importanza u l-urġenza tal-problemi misjuba minn verifiki preċedenti;
- (4) il-problemi ambjentali tal-imġhoddi.

Attivitajiet aktar kumplessi b'impatt ambjentali aktar sinifikanti għandhom jiġu vverifikati aktar ta' spiss.

L-organizzazzjoni għandha twettaq verifiki tal-anqas fuq bażi annwali, peress li dan se jgħin biex juri lill-manigment tal-organizzazzjoni u lill-verifikatur ambjentali li hija għandha l-kontroll fuq l-aspetti ambjentali sinifikanti tagħha.

L-organizzazzjoni għandha twettaq verifiki dwar:

- (1) il-prestazzjoni ambjentali tal-organizzazzjoni; u
- (2) il-konformità tal-organizzazzjoni mar-rekwiżiti legali applikabbli u rekwiżiti oħra relatati mal-ambjent.

2. Attivitajiet ta' verifika

L-attivitajiet ta' verifika għandhom jinkludu diskussjonijiet mal-persunal dwar il-prestazzjoni ambjentali, spezzjoni tal-kundizzjonijiet ta' ħidma u t-tagħmir u eżami tar-rekords, il-proċeduri bil-miktub u dokumentazzjoni rilevanti oħra. Dawk l-attivitajiet għandhom jitwettqu bil-ghan li tigi evalwata l-prestazzjoni ambjentali tal-attività li tkun qed tigi verifikata sabiex jiġi determinat jekk tissodisfax l-istandards, ir-regolamenti jew l-oġettivi u l-miri ambjentali applikabbli. Hija għandha tistabbilixxi wkoll jekk is-sistema li tkun fis-seħh għall-ġestjoni tar-responsabbiltajiet u l-prestazzjoni ambjentali tkunx effettiva u xierqa u għalhekk, fost l-oħrajn, se tinkludi kontrolli fuq il-post tal-konformità ma' dawn il-kriterji biex tiddetermina l-effettività tas-sistema ta' ġestjoni sħiħa.

Il-passi li ġejjin għandhom, b'mod partikolari, jiġu inkluzi fil-proċess tal-verifika:

- (1) il-komprensjoni tas-sistemi ta' ġestjoni;
- (2) il-valutazzjoni tal-punti qawwija u dawk dgħajfa tas-sistemi ta' ġestjoni;
- (3) il-ġbir tal-evidenza sabiex jintwera fejn is-sistema ta' ġestjoni tkun jew ma tkunx qiegħda tagħti r-riżultati;
- (4) il-valutazzjoni tas-sejbiet tal-verifika;
- (5) it-thejjija tal-konklużjonijiet tal-verifika;
- (6) ir-rappurtar tas-sejbiet u tal-konklużjonijiet tal-verifika.

3. Rappurtar tas-sejbiet u tal-konklużjonijiet tal-verifika

L-ghanijiet fundamentali ta' rapport bil-miktub tal-verifika huma:

- (1) li jiddokumenta l-kamp ta' applikazzjoni tal-verifika;
- (2) li jinforma lill-manigment dwar l-istat ta' konformità mal-politika ambjentali tal-organizzazzjoni u dwar il-progress ambjentali tal-organizzazzjoni

- (3) li jinforma lill-manigment dwar l-istat ta' konformità mar-rekwiżiti legali u ma' rekwiżiti oħra relatati mal-ambjent u dwar il-miżuri meħuda sabiex ikun assigurat li tkun tista' tintwera l-konformità;
- (4) li jinforma lill-manigment dwar l-effettività u l-affidabbiltà tal-miżuri meħuda sabiex jiġu mmonitorjati u mnaqqsa l-impatti ambjentali tal-organizzazzjoni;
- (5) li juri l-htieġa ta' azzjonijiet korrettivi, meta jkun xieraq.

Ir-rapport bil-miktub tal-verifika għandu jinkludi l-informazzjoni neċessarja sabiex jikkonforma ma' dawn l-għanijiet.